

T.B.M.M.

(S. Sayısı: 869)

Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/1006)

Not: Tasarı, Başkanlıkça Anayasa ve İçişleri Komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

5.4.2005

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1095/1528

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 28.3.2005 tarihinde kararlaştırılan "Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Rütbe terfi işlemleri, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun değişik 55 inci maddesi hükümlerine göre yapılmaktadır.

1987 yılına kadar, askerlik hizmetinde geçen sürenin rütbe kıdeminde değerlendirilmesine ilişkin herhangi bir yasal düzenleme bulunmamakta iken rütbeli emsaller arasında askerlik hizmeti süresi (bay-bayan, kısa-uzun dönem askerlik, amir olmadan önce yapılan askerlik) nedeniyle oluşan farklılığı gidermek amacıyla ilk defa 29.5.1991 tarihli ve 3748 sayılı Kanun ile "Polis amiri olduktan sonra yapılan askerlik hizmeti, yurtdışı misyon koruma, yurtdışı kurs ve diğer görevler sebebiyle geçirilen süreler ile görev nedeniyle yaralanma halinde tedavi ve istirahat sürelerinin rütbe terfilerinde değerlendirilmesi" 3201 sayılı Kanun metnine eklenmiştir. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesinin ondördüncü fıkrasında yer alan; "Mevzuat hükümlerine göre kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi yapılan her türlü uzmanlık, master, doktora ve avukatlık stajı rütbe kıdeminde değerlendirilmez. Ancak, polis amiri olduktan sonra yapılan askerlik hizmeti, yurtdışı misyon koruma, yurtdışı kurs ve diğer görevler sebebi ile geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat süreleri rütbe terfiinde değerlendirilir" şeklindeki düzenleme 1993 ve 2001 yıllarında yapılan kanuni düzenlemelerde de muhafaza edilerek 1991-2004 yılları arasında istikrarlı bir şekilde uygulanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 11.6.2003 tarihli ve E:2001/346- K:2003/63 sayılı Kararı ile Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesinin ondördüncü fıkrasında geçen "Polis amiri olduktan sonra yapılan" ibaresinin iptali üzerine; anılan maddede iptal edilmeyen ve halen yürürlükte bulunan dokuzuncu ve onikinci fıkralarında öngörülen "bulunduğu rütbede zorunlu en az bekleme sürelerine" aykırı olacak bir uygulama ile karşı karşıya kalınmıştır.

Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararında belirtilmemesine rağmen, iptal kararından sonra maddenin devamında yer alan; yurtdışı misyon koruma, yurtdışı kurs ve diğer görevler sebebiyle geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat sürelerinin de amirlik rütbe kıdeminden sayılması gerektiği şeklinde oluşan yorumlar neticesinde; Polis Mesleğinin temeli olan hiyerarşik yapı ile disiplin sistemi olumsuz yönde etkilenmiştir.

Yapılacak olan düzenleme ile aynı dönemde rütbe alan emsaller arasında ortaya çıkan eşitsizliği gidererek polis mesleğinin temeli olan hiyerarşik yapının ve disiplin sisteminin korunması amaçlanmıştır.

Ayrıca, bu düzenleme ile Emniyet Hizmetleri Sınıfına girmeden önce veya Emniyet Teşkilatında iken yapılan askerlik hizmeti, fiili çalışma süresinden sayılarak aynı hukuksal durumdaki tüm personele eşit uygulamanın yapılması sağlanacaktır.

Yine bu düzenleme ile fiili çalışma süresine ilişkin her türlü değerlendirmede mevzuat ve uygulamada belirlenmiş olan "emsali geçememe" yönündeki objektif bir kıstas öngörülmüştür. Devlet Memurları Kanununda da kabul gören emsal esası, Emniyet Teşkilatındaki her rütbe için öngörülen asgari bekleme süresi gözetilerek belirlenecektir.

Emniyet Teşkilatının hiyerarşik yapısının ve Emniyet Teşkilatı Kanununun 13 üncü maddesinde sayılan rütbe esasının korunması için, değerlendirmelerde bulunulan rütbe esas alınmıştır. Bu uygulama ile Anayasa Mahkemesi ve idari yargı kararlarının ifası da gerçekleşmiş, birçok yargısal sorun kendiliğinden çözülmüş olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Anayasa Mahkemesinin 11.6.2003 tarihli ve E:2001/346- K:2003/63 sayılı Kararı ile Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesinin ondördüncü fıkrasında geçen "Polis amiri olduktan sonra yapılan" ibaresinin iptali üzerine; anılan maddede iptal edilmeyen ve halen yürürlükte bulunan dokuzuncu ve onikinci fıkralarında geçen, bulunduğu rütbede zorunlu en az bekleme sürelerine aykırı olacak bir uygulama ile karşı karşıya kalınmıştır.

Bu düzenleme ile Anayasa Mahkemesi Kararı sonrasında oluşan hukuksal boşluğu gidermek ve yürürlükte bulunan 55 inci maddenin dokuzuncu ve onikinci fıkralarında öngörülen "Rütbelerde ve meslek derecelerinde en az bekleme süreleri ve olumlu sicil almış olmak" hükümlerine aykırı uygulamayı ortadan kaldırmak ve aynı dönemde rütbe alan emsaller arasında ortaya çıkan eşitsizliği gidererek polis mesleğinin temeli olan hiyerarşik yapının ve disiplin sisteminin korunması amaçlanmıştır.

Ayrıca, bu düzenleme ile Emniyet Hizmetleri Sınıfına girmeden önce veya Emniyet Teşkilatında iken yapılan askerlik hizmeti, fiili çalışma süresinden sayılarak aynı hukuksal durumdaki tüm personele eşit uygulamanın yapılması sağlanacaktır.

Bu değişikliklerle fiili çalışma süresine ilişkin her türlü değerlendirmede mevzuat ve uygulamada belirlenmiş olan "emsali geçememe" yönündeki objektif bir kıstas öngörülmüştür. Devlet Memurları Kanununda da kabul gören emsal esası, Emniyet Teşkilatındaki her rütbe için öngörülen asgari bekleme süresi gözetilerek belirlenecektir.

Madde 2.- Yürürlük maddesidir.

Madde 3.- Yürütme maddesidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No.: 1/1006

Karar No.: 13

13.4.2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca, 5.4.2005 tarihinde Başkanlığınıza sunulan, "Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Başkanlığınızca 6.4.2005 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza ve tali komisyon olarak Anayasa Komisyonuna havale edilmiş ve Komisyonumuz, 13.4.2005 tarihli onuncu toplantısında, İçişleri ve Millî Savunma Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla Tasarayı inceleyip görüşmüştür.

14.1.1988 tarihinde kabul edilen 311 sayılı KHK ile yapılan düzenlemede askerlik süresinin rütbe kıdeminde göz önüne alınmayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu durum kadınlar ve erkekler ile askerliğini uzun dönem yapanlar ve kısa dönem yapanlar arasında eşitsizlik doğurmuş ve bu eşitsizliği gidermek için askerlik hizmetinin rütbe kıdeminde sayılması yönünde 1991 tarihinde 3748 sayılı Kanun çıkarılmıştır. Söz konusu Kanun polis amiri olduktan sonra yapılan askerlik sürelerinin rütbe kıdeminde değerlendirileceğini öngörmüştür. 3201 sayılı Kanunun 55 inci maddesindeki bu düzenleme, 55 inci madde, 10.3.1993 tarih ve 3870 sayılı Kanun ile 21.4.2001 tarih ve 4638 sayılı Kanunlarla değiştirilmesine rağmen aynen korunmuştur. Ancak 4638 sayılı Kanunun Anayasa'ya aykırılığı iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulmuş ve Anayasa Mahkemesi 11.6.2003 tarihli ve E: 2001/346, K: 2003/63 Kararı ile 55 inci maddenin 14 üncü fıkrasında geçen "Polis amiri olduktan sonra yapılan" ibaresini iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi Kararında şöyle demektedir:

"Askerlik hizmetinin rütbe kıdeminde sayılması ya da sayılmamasına ilişkin düzenleme anayasal ilkelere uygun olması koşuluyla yasama organının takdirinde olan bir husustur. Askerlik hizmetinin yerine getirilmesinde kişilerin kamu görevlisi olup olmamasının ya da yürüttüğü kamu görevinin niteliğinin farklı bir konum yarattığı kabul edilemez. Kamu görevlisi iken askerlik yapanlardan, bir rütbeyi aldıktan sonra veya önce askerlik yapanlar aynı hukuksal durumda bulduklarından bunlara farklı kuralların uygulanması sonucunu doğuran dava konusu bölüm, Anayasa'nın 10 uncu maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine aykırıdır, iptali gerekir."

Anayasa Mahkemesinin bu kararından sonra bir hukuki boşluk doğmuş ve bu boşluğun giderilmesi gerekmiştir. Tasarı bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Tasarıdaki düzenlemeye göre rütbelere içinde yapılan askerlik hizmeti süreleri rütbedeki fiili çalışma süresinden sayılacak, emniyet teşkilatına girmeden önce yapılan askerlik hizmeti, fiili çalışma süresinden sayılacak ancak bu sürelerin sayılması sonucu emsallerin geçilmesi olanaklı olmayacaktır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, Tasarı ile gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasarının yukarıda sözü edilen düzenlemeyi içeren 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Ali Sezal</i>	<i>Şükrü Önder</i>
Tekirdağ	Kahramanmaraş	Yalova
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sinan Özkan</i>	Ali Küçükaydın	<i>Şevket Gürsoy</i>
Kastamonu	Adana	Adıyaman
	(Toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Nur Doğan Topaloğlu</i>	<i>Şevket Orhan</i>	Ali Yüksel Kavuştu
Ankara	Bursa	Çorum
		(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
Ali Ayağ	Talip Kaban	<i>Muharrem Tozçöken</i>
Edirne	Erzincan	Eskişehir
(Toplantıya katılmadı)	(Toplantıya katılmadı)	
Üye	Üye	Üye
Fuat Geçen	Recep Koral	<i>Sıdıka Sarıbekir</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
(Toplantıya katılmadı)	Toplantıya katılmadı)	(Çekimser)
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Ülkü</i>	<i>Mehmet S. Kesimoğlu</i>	<i>Ali Oksal</i>
İzmir	Kırklareli	Mersin
(Çekimser)	(Çekimser)	
Üye	Üye	Üye
<i>Seracettin Karayağız</i>	<i>Nurettin Sözen</i>	<i>Selami Uzun</i>
Muş	Sivas	Sivas
	(Çekimser)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Kartal</i>	<i>Mehmet Çiçek</i>	<i>Nadir Saraç</i>
Van	Yozgat	Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**EMNİYET TEŞKİLATI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1.- 4.6.1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun değişik 55 inci maddesinin ondördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mevzuat hükümlerine göre kazanılmış hak aylığında değerlendirilmesi yapılan her türlü uzmanlık, master, doktora ve avukatlık stajı rütbe kıdeminde değerlendirilmez. Ancak, bu Kanunun 13 üncü maddesinde sayılan rütbelere içerisinde yapılan askerlik hizmeti, yurt dışı misyon koruma, yurt dışı kurs ve diğer görevler sebebi ile geçirilen süreler ile tedavi ve istirahat süreleri, hangi rütbede ifa edilmiş veya geçirilmiş ise o rütbedeki fiili çalışma süresi içerisinde değerlendirilir. Emniyet Teşkilatına girmeden önce yapılan askerlik hizmeti, atanılan ilk rütbede ve adaylığın onanmasından sonra fiili çalışma süresinden sayılır. Bu sürelerin sayılması sonucu emsallerine göre kıdemli sayılanlar rütbe terfilerinde her ne sebeple olursa olsun rütbe olarak emsallerini geçemez.”

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**EMNİYET TEŞKİLATI KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. V.

A. Şener

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı V.

H. Çelik

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı V.

B. Atalay

